

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/aktualnosci/142529,Wystawa-TU-rodzila-sie-Solidarnosc-Rolnikow-Pultusk-21-kwiecien-5-maja-2021.html>
2021-06-24, 05:53

Wystawa „TU rodziła się Solidarność Rolników” - Pułtusk, 21 kwietnia - 5 maja 2021

21 kwietnia 2021 r. o godz. 12.00, w 40. rocznicę narodzin rolniczej „Solidarności”, Instytut Pamięci Narodowej otworzył w całej Polsce regionalne wystawy pokazujące powstawanie NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych. Wystawę w Pułtusku (Park Zamku Dom Polonii w Pułtusku) otworzył dr Dariusz Gałaszewski - naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Warszawie i Michał Kisiel - dyrektor Domu Polonii w Pułtusku. Wystawę w tym miejscu można oglądać do 5 maja 2021 r.

TU!
ROLNIA
Solidarność
ROLNIKÓW

ZAPROSZENIE

Przewodniczący Komisji Społecznej Obrady przeciwko Naradom Polakom
dr Jarosław Szarek
ma zaszczyt zaprosić
na uroczyste otwarcie wystawy

TU!
ROLNIA
Solidarność
ROLNIKÓW

21 kwietnia 2021 r., godz. 12.00
Zamek Dom Polonii w Pułtusku

Wystawa będzie prezentowana do 5 maja 2021 r.

WYSTAWA PREZENTOWANA PRZEZ:
BIUROTY PRAWOCHRONNE POLSKI
BIUROTY PRAWOCHRONNE
KANCELARIA ZADANIOWA
POLSKIEGO ROLNICZEGO ZWIĄZKU

TU!
ROLNIA
Solidarność
ROLNIKÓW

ZAPROSZENIE

Przewodniczący Komisji Społecznej Obrady przeciwko Naradom Polakom
dr Jarosław Szarek
ma zaszczyt zaprosić
na uroczyste otwarcie wystawy

TU!
ROLNIA
Solidarność
ROLNIKÓW

21 kwietnia 2021 r., godz. 12.00
Zamek Dom Polonii w Pułtusku

Wystawa będzie prezentowana do 5 maja 2021 r.

WYSTAWA PREZENTOWANA PRZEZ:
BIUROTY PRAWOCHRONNE POLSKI
BIUROTY PRAWOCHRONNE
KANCELARIA ZADANIOWA
POLSKIEGO ROLNICZEGO ZWIĄZKU

Ekspozycje składają się z części ogólnopolskiej oraz regionalnych. Będą prezentowane w różnych regionach Polski do 7-9 maja 2021. Wszystkie te wystawy 12 maja staną na placu Marszałka Piłsudskiego w Warszawie. W ten sposób chcemy upamiętnić 40. rocznicę rejestracji Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność”. Wówczas to w Warszawie zebrało się ok. 20 tys. rolników, którzy po Mszy św. w Katedrze św. Jana złożyli wieniec przy Grobie Nieznanego Żołnierza.

To kolejna odsłona w kontekście wystaw „TU rodziła się »Solidarność«”, które od 40. rocznicy strajków lipcowo-sierpniowych 1980 przypominały o powstawaniu „Solidarności” już w ok. 90 miejscowościach całej Polski.

Region Mazowsze

Panel I

Geneza buntu

Pierwsze protesty chłopskie w 1980 r. nastąpiły w tych ośrodkach, w których rolnicy prowadzili niezależną działalność w latach 1978–1980. Komitet Samoobrony Chłopskiej Ziemi Grójeckiej poparł latem 1980 r. strajkujących robotników, zgłaszając jednocześnie konieczność zmiany polityki państwa wobec wsi. 18 sierpnia komitet podjął akcję protestacyjną polegającą na wstrzymaniu dostaw do punktów skupu. We wrześniu 1980 r., zaczął się organizować nurt ruchu związkowego na wsi, który miał swą bazę w warszawskiej SGGW. W Komitecie Organizacyjnym Samorządnego Związku Producentów Rolnych znalazło się wielu znanych w kraju właścicieli gospodarstw specjalistycznych, ogrodników i hodowców. Głównym jego organizatorem i liderem był Gabriel Janowski, dr nauk rolniczych w SGGW. Podstawowym zapleczem Komitetu było środowisko pracowników naukowych oraz studentów tej uczelni, tam znajdował się punkt informacyjny; korzystano też z poligrafii SGGW.

Panel II

Tworzenie struktur

Niezależny ludowy ruch związkowy od samego początku był zdecentralizowany i koncentrował się w kilku najsilniejszych ośrodkach. 21 września 1980 r. w Warszawie powstał Komitet Założycielski NSZZ Rolników. W jego składzie znalazło się m.in. siedmiu działaczy Komitetu Samoobrony Chłopskiej Ziemi Grójeckiej i czterech z Ośrodka Myśli Ludowej i „Placówki”. Faktycznym organizatorem związku był Wiesław Kęcik. Statut został opracowany przez Henryka Bąka. Przewidywał on również członkostwo pracowników PGR i SKR. 24 września 1980 r. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie został złożony wniosek o rejestrację. Jesienią 1980 r. sądy odrzucały wnioski o rejestrację kolejnych struktur chłopskich.

Panel III

Siła Rolniczej Solidarności

5 grudnia 1980 roku w Warszawie spotkali się przedstawiciele komitetów założycielskich związków rolników, którzy podpisali zobowiązanie do opracowania wspólnego statutu dla NSZZ Rolników Indywidualnych. Pracami zespołu kierowali prof. Andrzej Stelmachowski z

Zakładu Prawa Rolnego UW i dr Bolesław Banaszekiewicz. W Regionie Mazowsze NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych zbudował silne struktury w województwach typowo rolniczych – białkopodlaskim, ciechanowskim, łomżyńskim, ostrołęckim i siedleckim. Przykładem może być ciechanowskie gdzie w 33 gminach powstało 256 kół, w których znalazło się 5796 członków. Najsilniejsze struktury w tym województwie powstały w gminach : Nasielsk, Lutocin, Regimin, Słupsk, Gołmin, Opinogóra.